

När smittan kommer – en vägledning för dig som är arbetsgivare eller ansvarig för en verksamhet

Covid-19 är en samhällsfarlig sjukdom som lyder under smittskyddslagen. Det betyder att den läkare som får kännedom om att en person är smittad skyndsamt ska anmäla det till regionens smittskyddsläkare och Folkhälsomyndigheten och påbörja en smittspårning. Det innebär även att en person som vet eller har anledning att misstänka att hen är smittad är skyldig att vidta de åtgärder som krävs för att skydda andra mot smittrisk. Den är även skyldig att lämna information om smittan till de personer som kan vara exponerade för smitta.

Syfte

Vägledningen är till för dig som är arbetsgivare, privat företagare eller ansvarig för en verksamhet eller en skola/förskola. Vägledningen är tänkt att fungera som ett stöd vid bekräftade fall på arbetsplatsen eller i verksamheten och kan även användas vid förberedelser för ett eventuellt utbrott på arbetsplatsen/i verksamheten. Vägledningen beskriver också smittskyddsläkarens ansvar, smittspårningsenhetens roll och hur en smittspårning går till.

Ändringshistorik

Datum	Ändring	Utförd av
2021-03-24	Större uppdatering. Nytt avsnitt om nära kontakter (alla nära kontakter rekommenderas provtagning) och om antigen tester. Uppdaterat avsnittet om hushållskontakter och om smittspårningsenheten.	LLS
2020-11-06	Större omarbetning. Tillägg av stycke om hushållskontakter och hemisolering.	LLS, TD, EA

Smittskyddsläkaren

Webbplats
Ltkalmar.se/smittskydd

E-post
smittskydd@regionkalmar.se

Postadress
Smittskydd och Vårdhygien
Länssjukhuset
391 85 Kalmar

Besöksadress
Hus 17, plan 2
Länssjukhuset
Kalmar

Telefon
0480-44 82 52

Fax
0480-845 31

Smittspårning i verksamheten

Vid ett bekräftat fall påbörjas en smittspårning enligt ovan och den smittade har ett ansvar att informera verksamheten om vederbörande har varit där i smittsamt skede och därmed kan ha utsatt andra personer i verksamheten för smitta. Det är inte säkert att de blivit smittade eller kommer att bli sjuka, men de behöver informeras.

Om den smittade personen ber dig om hjälp med att informera dem som utsatts för smitta är detta dokument ett stöd till dig. Främst gäller det om de har varit i nära kontakt med personen som har covid-19. Hen har oftast fått information om hur nära kontakter identifieras och har fått ett informationsblad att dela ut till dessa. Av erfarenhet vet vi att det finns ett stort behov av information även till de som inte är direkt utsatta för smittrisk.

Vad är min roll vid ett eller flera bekräftade fall i min verksamhet?

Du har en nyckelfunktion för att kunna informera andra som varit utsatta för risk om detta. Vi vill därför be dig att informera dem som vistats i den angivna verksamheten vid den aktuella tidpunkten om att de kan ha utsatts för en smittrisk. De som identifieras som nära kontakter ska få en länk till informationen [Till dig som kan ha blivit utsatt för smitta av covid-19 - 1177 Vårdguiden](#). Övriga personer som vistats i verksamheten behöver också informeras, till dem skickas ”Information och instruktioner till dig som varit i en verksamhet där det konstaterats fall av covid-19”.

Särskilt informationsmaterial har tagits fram till skolor och förskolor, [se Samarbetsportalen](#)

Ditt ansvar som arbetsgivare eller ansvarig för en verksamhet

Som verksamhetsansvarig har du ansvar för kommunikation gentemot allmänhet och medier. Det är också huvudmannen/verksamhetsansvarig som fattar beslut om tex stängning av verksamhet eller övergång till digitalt arbete/undervisning. När en verksamhet stängs för att bryta smittkedjor finns det ofta en pågående smittspridning i samhället. Påminn därför om vikten av allas ansvar att minska smittspridningen och att följa de föreskrifter och råd som finns.

Sekretess

Du ska aldrig informera andra om vem som har covid-19 om du inte har fått personens tillåtelse. Ge aldrig mer information kring den smittade än nödvändigt, oavsett om personen gett sitt samtycke eller inte.

Smittskyddsläkarens ansvar

Smittskyddsläkaren har det övergripande ansvaret för smittsamma sjukdomar i regionen. Efter samråd med smittskyddsläkaren kan verksamhetsansvarig stänga en verksamhet för att motverka smittspridning vid ett pågående utbrott. Smittskyddsläkaren fungerar endast som rådgivande och har inget mandat att själv fatta beslut om stängning.

Smittskyddsläkaren	Webbplats Ltkalmar.se/smittskydd	E-post smittskydd@regionkalmar.se	
Postadress Smittskydd och Vårdhygien Länssjukhuset 391 85 Kalmar	Besöksadress Hus 17, plan 2 Länssjukhuset Kalmar	Telefon 0480-44 82 52	Fax 0480-845 31

Smittspårningsenheten Kalmar

Nationell prioriteringsordning för smittspårning:

1. Hälso- och sjukvård samt omsorg (omsorg i detta sammanhang innefattar äldreomsorg och funktionshinderomsorg, men inte barnomsorg)
2. Riskländer för import av SARS-CoV-2 (nya mer allvarliga varianter eller andra nya förändringar i epidemiologin)
3. Hushållet
4. Andra riskmiljöer för allmänheten, till exempel arbetsplatser och sammankomster

Smittspårningsenheten i Kalmar län utgår från prioriteringsordningen ovan, dvs fokuserar på kategori 1 och 2 samt hushållskontakter till dem som fått ett positivt självttest. Kategori 4, misstänkta utbrott i andra riskmiljöer för allmänheten, handläggs av smittskyddet och/eller smittspårningsenheten i mån av resurser. Utbrott på skolor och förskolor handläggs i första hand av smittskyddet. Smittspårningsenheten hjälper till med att identifiera hushållskontakter och utfärda läkarintyg för smittbärrpenning. Vid hård belastning kan inte garanteras att smittspårningsenheten kan kontakta samma dag.

Så kan du förbereda dig och din verksamhet

När en person med koppling till verksamheten konstateras smittad av covid-19 behövs det snabbt, ibland inom loppet av några timmar, vidtas åtgärder för att stoppa spridningen och identifiera vilka personer som kan vara smittade. Varje verksamhet bör ha en plan för hur ni ska agera vid ett eller flera bekräftade fall i verksamheten.

Här har vi sammanställt en **checklista** för lämpliga förberedelser och aktiviteter:

- Säkerställ att det finns uppdaterade och lättillgängliga **listor över kontaktuppgifter till personal/kunder/deltagare/vårdnadshavare**. Tänk även på att inkludera vikarier, studenter, praktikanter och lärlingar. Även övriga personer som kan ha kontakt med gruppen behöver identifieras, exempelvis städpersonal, transportörer eller liknande. Har verksamheten sammankomster eller utbildningar är det bra att göra en förteckning över vilka som har deltagit. De personer som den smittade haft kontakt med behöver identifieras snabbt. Detta sker ofta via smittspårningen i kontakten med den smittade.
- Om personer utan svenskt personnummer finns i verksamheten, säkerställ att det finns en rutin gällande provtagning av dessa. Provtagningen sker på hälsocentral och om det rör många individer bör kontakt tas med aktuell hälsocentral för planering.
- Om smitta skulle konstateras i personalgruppen leder detta ofta till stor oro och rädsla. Säkerställ att det finns en **beredskap för att hantera de frågor som uppkommer**. På [Arbetsmiljöverkets hemsida](#) finns mer råd kring detta.
- Vid ett utbrott på en arbetsplats eller inom en verksamhet kan det bli ett hårt tryck från media och allmänheten att få veta vad som händer. Här behövs en noggrann avvägning vad som kan anses vara allmänintresse och vad som faller under

Smittskyddsläkaren

Webbplats
Ltkalmar.se/smittskydd

E-post
smittskydd@regionkalmar.se

Postadress
Smittskydd och Vårdhygien
Länssjukhuset
391 85 Kalmar

Besöksadress
Hus 17, plan 2
Länssjukhuset
Kalmar

Telefon
0480-44 82 52

Fax
0480-845 31

patientsekretessen/den personliga integriteten. Öppenhet mot medierna lönar sig oftast för att undvika ryktesspridning. Utse vem som ska vara **talesperson mot media**. Vid behov utse även någon som besvarar frågor i era sociala medier. Ofta behövs det fler resurser än i normala fall för att säkerställa att personerna kan få avlösning vid långvarig belastning.

- Sammankalla ledningsgrupp och informera/involvera skyddsombud i hanteringen.
- Fundera på vem som behöver informeras och på vilket sätt. Utse talesperson/er enligt ovan. Överväg om pressmeddelande behövs.
- Se till att verksamhetens huvudkontor eller motsvarande hålls informerade och att de är införstådda med vilka som är talespersoner gentemot de egna anställda och medier.
- Om smitta förekommer inom en kommunal verksamhet eller på ett större företag/en större arbetsplats i kommunen ska kommunens Tjänsteman i beredskap (TiB) informeras.

Här är de **informationspunkter du behöver förmedla till de anställda/deltagare i verksamheten:**

- Ett eller flera bekräftat fall med koppling till verksamheten har konstaterats
- Smittspårning pågår och de personer som har utsatts för smitta kommer att kontaktas separat
- Vikten av att följa Folkhälsomyndighetens allmänna råd (håll avstånd, handhygien, stanna hemma om du är sjuk)
- Uppmuntra till hemarbete om det är möjligt
- Skärpt uppmärksamhet på symtom, även lindriga
- Stanna hemma vid symtom och beställ provtagning på 1177.se. Var förberedd genom att se till att du har en giltig e-legitimation. Invänta svaret innan du återgår till arbete, skola eller fritidsaktivitet.
- Om du behöver informera personer som är under 18 år behöver du avgöra om det i stället är vårdnadshavaren som ska kontaktas.
- Se även länkar till informationsmaterial längre ned i dokumentet

Smittspårning

Smittspårning görs enligt Folkhälsomyndighetens nationella vägledning och innebär att ta reda på hur en person har blivit smittad och att identifiera de som kan vara smittade eller som har blivit utsatta för smitta. När det gäller smittspårning har alltid hälso- och sjukvården den grundläggande skyldigheten att se till att en smittspårning genomförs men den enskilde ska medverka i smittspårningen så långt som möjligt. Vid misstanke om utbrott/klustersmitta behöver en utbrottsutredning göras och den görs i samråd med smittspårningsenheten och/eller smittskyddet. Smittskyddsläkaren kan med stöd av 3 kap 5 § smittskyddslagen också uppdra till annan att göra smittspårningen. Smittspårningen är således obligatorisk för den

Smittskyddsläkaren	Webbplats Ltkalmar.se/smittskydd	E-post smittskydd@regionkalmar.se	
Postadress Smittskydd och Vårdhygien Länssjukhuset 391 85 Kalmar	Besöksadress Hus 17, plan 2 Länssjukhuset Kalmar	Telefon 0480-44 82 52	Fax 0480-845 31

smittade att medverka i. Den enskilde ansvarar dock inte själv för att vidta smittspårningsåtgärder men kan beroende på sjukdom vara den som kontaktar dem som kan ha utsatts för smitta.

Smittspårning av nära kontakter

- Smittspårningen omfattar normalt nära kontakter som den smittade personen hade **48 timmar innan hen fick symtom**. Smittspårning sker från och med provtagningsdatum om den smittade personen inte hade symtom. Med **nära kontakt** avses någon man umgått med i **mer än 15 minuter på mindre än 2 meters avstånd**.
- **Identifiera nära kontakter** enligt ovan **och ge information** både till dem med och utan symtom.
- **Uppmana alla nära kontakter med symtom att stanna hemma och testa sig** (se 1177.se).
- **Uppmana alla nära kontakter utan symptom att testa sig**. Testning rekommenderas ske **direkt** när den nära kontakten får information om möjlig exponering (exponeringsdagen kallas dag 1) och därefter på **dag 5** efter senaste nära kontakten med indexfallet. Om mer än 7 dagar gått sedan senaste nära kontakten rekommenderas ingen testning. På samma sätt rekommenderas till exempel endast ett testtillfälle om närkontakten får information om exponering på dag 4 eller senare.
- **Alla nära kontakter som kan ska arbeta hemifrån** under 14 dagar och bör under denna period undvika att träffa andra utanför hushållet. **Närkontakter utan symptom som inte kan arbeta hemifrån kan gå till arbete även i väntan på provsvar**. Det är då särskilt viktigt att distans kan hållas till övriga medarbetare på arbetsplatsen. Tänk på att hålla avstånd även i omklädningsrum och vid rast. Samåkning ska undvikas.
- Barn och elever som känner sig helt friska kan gå till förskola, grundskola, gymnasium och högre utbildning enligt den verksamhetens riktlinje men bör avstå från fritidsaktiviteter och kontakt med andra utanför hushållet efter skoltid.
- Barn och elever i förskola och grundskola undantas från rekommendationen om testning.
- Särskilda regler gäller inom vård och omsorg och för hushållskontakter till bekräftade fall, se nedan.

Smittspårning av hushållskontakter och hemisolering

- En person med eller utan symtom som är hushållskontakt till ett konstaterat covid-19 fall ska anses vara ett misstänkt fall av covid-19 och får därför **förhållningsregler**.
- Som hushållskontakt räknas **en person som delat boende med någon som är konstaterad covid-19 positiv när denna person varit smittsam**. Smittsamhet räknas från 48 timmar före symtomdebut till i normalfallet > 2 dygns feberfrihet och allmän förbättring samt minst 7 dagar sedan symtomdebut. Om personen inte har symtom räknas smittsamhet från provtagningsdatum för positivt PCR- eller antigen test.

Smittskyddsläkaren

Webbplats
Ltkalmar.se/smittskydd

E-post
smittskydd@regionkalmar.se

Postadress
Smittskydd och Vårdhygien
Länssjukhuset
391 85 Kalmar

Besöksadress
Hus 17, plan 2
Länssjukhuset
Kalmar

Telefon
0480-44 82 52

Fax
0480-845 31

- Förhållningsreglerna gäller från det datum den person som är smittad blev provtagen och upphör 7 dagar senare, förutsatt att den som är utsatt för smitta inte får symtom. **Får den som är utsatt för smitta symtom ska testning ske. Testning rekommenderas dessutom dag 5 om den som är utsatt för smitta inte fått symtom.** Generellt rekommenderas inte testning av barn under gymnasieåldern om de inte har symtom.
- Det innebär att alla som arbetar eller studerar på gymnasiet/högskola eller universitet och som bor med eller har bott med en person som har covid-19 under den smittsamma perioden alltid **ska arbeta eller studera hemifrån under minst 7 dagar.** Även symtomfria barn i alla åldrar ska stanna hemma om någon i familjen har konstaterad covid-19. Den som inte har möjlighet att arbeta hemifrån kan ansöka om smittbärrpenning från Försäkringskassan.

Screening med antigenest (snabbtest) på arbetsplatser med begränsad möjlighet att undvika nära kontakt mellan människor

Inom ramen för arbetsmiljöansvaret ska arbetsgivaren regelbundet genomföra riskbedömningar som ligger till grund för de skyddsåtgärder som behöver vidtas för att minska risken för smittspridning av covid-19 på arbetsplatsen. Screening med antigenester på arbetsplatser där nära kontakter mellan människor inte kan undvikas kan vara en av de åtgärder som sätts in som en tilläggsåtgärd för att minska risken för smittspridning på arbetsplatsen. Regionen har tillsammans med länsstyrelsen startat en arbetsgrupp som kommer att arbeta med dessa frågor.

Vad gäller för aktörer som erbjuder antigenestning/snabbtest för covid-19?

Smittskyddsläkaren vill uppmärksamma att det ställs en del krav på den som utför antigenest och **att ett positivt antigenest för covid-19 lyder under smittskyddslagen och att det därför enligt lag krävs att det finns en ansvarig läkare som:**

- **informerar patienten om sjukdomen**
- **ger förhållningsregler om hur man ska bete sig när man är smittsam**
- **anmäler till smittskyddsläkaren**
- **smittspårar.**

Den som fått ett positivt antigenest har ibland fått information om att de ska beställa ett självtest (PCR) via 1177.se för att bekräfta antigenestet. Det finns en risk för att individen av olika skäl väljer att inte provta sig ytterligare en gång och då får smittskyddsläkaren inte kännedom om fallet. Det är direkt olämpligt att personal inom vård och omsorg utnyttjar denna typ av oorganiserad antigenestning då det försvårar smittspårningsarbetet.

Sammanfattningsvis bör de aktörer som erbjuder antigenest i sin verksamhet säkerställa att de följer smittskyddslagen och hanterar positiva provsvar enligt ovan. De verksamheter som planerar att införa antigenest ska göra detta i samarbete med läkare och verksamheten måste

Smittskyddsläkaren	Webbplats Ltkalmar.se/smittskydd	E-post smittskydd@regionkalmar.se	
Postadress Smittskydd och Vårdhygien Länssjukhuset 391 85 Kalmar	Besöksadress Hus 17, plan 2 Länssjukhuset Kalmar	Telefon 0480-44 82 52	Fax 0480-845 31

säkerställa att de inköpta testerna uppfyller Folkhälsomyndighetens krav på sensitivitet och specificitet och att testet är CE-märkt. Testet ska också genomföras på ett patientsäkert och kvalitetssäkrat sätt i enlighet med legala krav som ställs på utförare av diagnostik för covid-19. Läs mer på [Antigentester för påvisning av covid-19 - Utökad testning för covid-19 \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Kontaktuppgifter

Vid misstanke om utbrott i verksamheten kontaktar verksamhetsansvarig (till exempel rektor, avdelningschef eller liknande) smittspåringsenheten eller smittskyddet enligt nedan.

Enhet	Telefon	Telefontid	Kontaktväg för
Smittspåringsenheten, smittspåringsansvarig	0480-44 80 03	Vardagar 07.30-16.00	Vård och omsorg, hushållskontakter, företag
Smittskydd Kalmar, smittskyddssjuksköterska	0480-845 30 0480-845 37	Vardagar 08.00-16.00	Skolor, förskolor, större utbrott. Vid svårighet att komma fram på telefon skickas ett mail till funktionsbrevlådan nedan.
Funktionsbrevlåda corona@regionkalmar.se		Bevakas kontorstid	Privatpersoner, allmänna frågor. Skicka aldrig personuppgifter via epost.

Läkare på smittspåringsenheten har beredskap på helgerna kl. 8-18 och hanterar då akuta utbrottsärenden. Sökning via regionens växel.

Tack för att du bidrar till smittspårning av covid-19!

Genom att personer som kan ha varit utsatta för smittrisk snabbt informeras om detta och får råd om testning och att träffa så få personer som möjligt kan vidare smittspridning av covid-19 förhindras.

Tack för din hjälp!

Lisa Labbé Sandelin

Smittskyddsläkare i Kalmar län

Smittskyddsläkaren

Webbplats
Ltkalmar.se/smittskydd

E-post
smittskydd@regionkalmar.se

Postadress
Smittskydd och Vårdhygien
Länssjukhuset
391 85 Kalmar

Besöksadress
Hus 17, plan 2
Länssjukhuset
Kalmar

Telefon
0480-44 82 52

Fax
0480-845 31